

Aleg. 110.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego
w przedmiocie umieszczenia bursy dla uczniów c. k. seminaryum
nauczycielskiego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 13. października 1881 r. uchwalił Wysoki Sejm, z początkiem roku szkolnego 1882/83, założyć we Lwowie bursę dla 60 chrześcijańskich uczniów c. k. seminaryum nauczycielskiego we Lwowie. Bursa ta miała się mieścić w wynajętym na ten cel lokalu, a w preliminarzu kosztów utrzymania bursy, przez komisję edukacyjną Wysokiemu Sejmowi przedłożonym, przeznaczono na czynsz najmu kwotę 3750 zł.

Wydział krajowy, wywiązując się z poruczonego mu powyższą uchwałą zadania, poszukiwał we Lwowie odpowiedniej realności, i rozpiął w tym celu licytację ofertową. Gdy jednak z pięciu realności, ofiarowanych przy tej licytacji, tudzież z ośmiu dalszych, co do których po terminie licytacyjnym wniesiono oferty, żadna nie wydawała się Wydziałowi krajowemu odpowiednią, za jedne bowiem żądano czynszu znacznie wyższego niż preliminowany, a inne miały ważne braki i niedogodności — gdy dalej nader praktyczny pomysł wynajęcia na ten cel II. piętra budynku klasztornego OO. Bernardynów nie mógł być wykonanym, konwent bowiem w ostatniej chwili cofnął się od układów — przeto Wydział krajowy powziął myśl budowania własnej realności na umieszczenie bursy. Zaproszony do ułożenia projektu budowy radca budowniczy p. Moraczewski obliczył koszta na 50.000 zł., a Wydział krajowy sprawozdaniem do L. W. 25.951 przedkładał Wysokiemu Sejmowi wnioski:

- 1) o odroczenie założenia bursy do roku szkolnego 1885/86;
- 2) o upoważnienie do zakupu gruntu i wybudowania domu na pomieszczenie bursy kosztem najwyższym 50.000 zł.;
- 3) o uchwalenie planu finansowego co do pokrycia kosztów budowy.

Ten plan finansowy polega na tem, żeby kwoty, uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 13. października 1881. na utrzymanie bursy przeznaczone, zaoszczędzać i odkładać póty, póki się nie zbierze suma, potrzebna na wybudowanie własnego domu. W myśl tego zaoszczędzono: w budżecie tegorocznym kwotę 6364 zł., która była przeznaczona na utrzymanie bursy w ostatnich czterech miesiącach roku — następnie w budżetach na lata 1883 i 1884 po 19.090 zł. — wreszcie

za 8 miesięcy r. 1885 kwotę 12.787 zł. — co czyni razem 57.272 zł. Że jednak ta suma jest o 7272 zł. wyższą od kwoty przez autora projektu w przybliżeniu obliczonej, że zresztą już na początek r. 1885 musi być cała suma 50.000 zł. zebrana, aby budowę wcześniej do skutku doprowadzić, przeto Wydział krajowy wnosi ostatecznie, aby prócz kwoty 6364 zł., jaka w budżecie bieżącego roku ma być zaoszczędzona, wstawiać w budżety lat 1883 i 1884 po 21.818 zł., co uczyni razem 50.000 zł. na budowę potrzebnych.

Z takim sposobem finansowania komisya budżetowa zgodzić się nie może. Jest on powrotem do zarzuconego już w naszej gospodarce krajowej systemu tworzenia osobnych na pewne specjalne cele funduszków, które odrębnie od funduszu krajowego mają być administrowane i ksiązkowane, systemu, który się ze wszech miar niepraktycznym okazał. Koszta budowy i innych tego rodzaju inwestycji, albo się pokrywa pożyczką, albo też o ile budżet wystarcza, wstawia się w budżet każdego roku taką sumę, jaka w tymże roku na budowę ma być wydana. Plan Wydziału krajowego jest zupełnie odmienny, nigdy dotąd niepraktykowany, a zdaniem komisji budżetowej niepraktyczny. Wydział krajowy robi fikcyjne, bo tylko rachunkowe oszczędności, o których nie można jeszcze wiedzieć, czy się okażą rzeczywistymi — te oszczędności przez 3 lata kapitalizuje i w ten sposób dochodzi do sumy na budowę potrzebnej. Tymczasem te oszczędności bardzo łatwo mogą się okazać zupełnie złudnymi. Pomimo staranności, z jaką Wydział krajowy unika przekroczeń budżetu, stają się one w wielu wypadkach koniecznymi. Dostatecznie przytoczyć przekroczenia budżetu szkolnego, regularnie co roku się powtarzające, a sięgające bardzo wysokich sum. Że zaś Wydział krajowy w myśl finansowych uchwał Wysokiego Sejmu ma prawo czerpania z tej rubryki, która ma zaoszczędzenie, na rzecz innej, którą przekroczone — przeto system, nigdzie zresztą nie używany, ażeby z roku na rok zbierać oszczędności jakiejś jednej rubryki, i tworzyć z nich osobny fundusz, który dopiero po trzech latach ma być użyty — okazać się musi złudnym.

Oprócz wytkniętych wadliwości finansowej części wniosków Wydziału krajowego, stoi jeszcze przyjęciu tych wniosków ta okoliczność na przeszkodzie, że Wysokiemu Sejmowi przedłożono obecnie tylko szkice budynków i ogólnikowo w przybliżeniu obliczoną kwotę kosztów budowy — podczas gdy uchwała, zatwierdzająca budowę mogłaby zapaść tylko na podstawie dokładnych planów i kosztorysu, z którychby Wysoki Sejm mógł powziąć przekonanie, że budynek będzie odpowiedni, i że kwota preliminowana wystarczy.

Z tych zatem powodów, jakoteż ze względu, iż nie jest jeszcze wykluczoną możliwość, ażeby Wydział krajowy przez wynajęcie realności odpowiedniej mógł już w roku 1883 wykonać uchwałę Wysokiej Izby z dnia 13. października 1881, zamiast ją o 3 lata odrazać —

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w razie niemożności wynajęcia realności odpowiedniej na pomieszczenie bursy dla uczniów c. k. seminarjum nauczycielskiego we Lwowie — przedłożył na następnej sesji sejmowej plan i kosztorys osobnego na ten cel budynku, wraz z projektem pokrycia kosztów budowli“.

Przewodniczący:

Henryk Wodzicki.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz.